NOVICE

gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvarí.

Izhajajo vsako **sredo** in **saboto**. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XIII. V Ljubljani v saboto 1. septembra 1855. List 70.

Ktera zavarovavnica ali asekuracija zoper škodo ognja je naj bolja?

Vsim hišnim gospodarjem v prevdarek.

Velika dobrota tacih asekuracij, ktere zavarjujejo pohištva proti škodi ognja, ne le za posamnega gospodarja, temuč za vso deželo je sploh spoznana. Noben pameten gospodar, ako le kolčikaj pomisli nadloge, v ktere človeka nesrečni ogenj pahne, se ne bo obotavljal zapisati svojega pohištva v tako zavarovavnico.

Po vsem svetu, kjer prebivajo omikane ljudstva, so take asekuracije, kar je gotovo znamenje, da vès svet spozna to veliko dobroto.

V našem cesarstvu je več tacih zavarovavnic.

V ktero teh pa se je naj bolje zapisati? To vprašanje slišimo dostikrat od tacih, ki so že asekurirani, pa tudi od tacih, ki se še le mislijo asekurirati. Tudi smo že večkrat slišali in vidili, da gospodarji prestopajo iz ene asekuracije v drugo, češ, tam jo bom bolje opravil.

Vse to nam je živa priča, da ljudjé še ne spoznajo lastnost mnogoverstnih zavarovavnic tako, kakor bi prav bilo za-nje in za občni prid vsih zavarovancev.

Poskusili vam tedaj bomo prav po domače pred očí postaviti, kako je pri ti, kako pri uni asekuracíi, da bote sami lahko sodili: ktera je naj bolja. Pa nikar ne mislite, da bomo ktero povzdignili zato, da bi vse druge ž njo pobili, — le resnico bomo odkrili, da bo vsak lahko sam spoznal, kaj naj storí.

Rekli smo že, da je več asekuracij v našem cesarstvu, in še enkrat rečemo, da vse so velika dobrota; vprašanje je le: v ktero stopiti kaže naj bolj gospodarjem na Krajnskem, Štajarskem in Koroškem?

Preden pa na to vprašanje odgovor damo, vam moramo povedati, da vse asekuracije pri nas se ločijo v dvojno versto.

Ene so, in teh je več, ki so tako imenovane kupčijske asekuracije. Postale so te tako, da več premožnih mož je stopilo skupaj in so rekli: „Ljudje spoznajo potrebo, se zavarovati zoper škodo ognja; zložimo mi, vsak toliko in toliko kapitala skupaj, da začnemo asekuracijo; hišni gospodarji se bojo zapisali va-njo, in ker jih čez leto ne bo pogorelo toliko, kolikor se jih bo zapisalo, nam bo naš zloženi kapital kmalo dobre činže donašal“. Take asekuracije se tedaj po pravici imenujejo kupčijske, ktere, kakor vsak kupec, gledajo naj poprej na svoj dobiček, zraven tega pa tudi dobroto skazujejo zavarovancem, če pogoré. In kdo jim bo tudi to oponašal? Tudi kupcu bi se moglo potem oponašati, da ljudstvo z oblačilom oskerbuje, zraven pa za svoj dobiček skerbí.

Ena druga asekuracija za Štajarce, Krajnce in Korošce pa je, ki ima svoj sedež v Gradcu. Ta je vse drugač osnovana. Ta ne gleda na svoj dobiček in za-se le toliko dnarja potrebuje, da poplačuje tiste stroške, ki so sklenjeni z oskerbništvom asekuracije. Ta asekuracija je prava bratovšina, v kteri vsak, kdor se va-njo zapiše, sebe zavarjuje in pa svoje tovarše, ki so tudi v to družbo zapisani. Eden za vse in vsi za enega — veljá tukaj.

Vsak lahko spozna, da taka družba stojí na prav terdnih nogah, in kolikor več je deležnikov v taki bratovšini, toliko manj pride enemu plačati, in če bi vsi gospodarji od kraja k ti družbi pristopili, bi bilo letno plačilo od zavarovanih 100 gold. tako majhno, da bi morebiti komaj en groš zneslo.

Naj bolji kup je tedaj med vsimi graška asekuracija.

Tù in tam sicer slišimo, da nekteri pravijo, da to ni res, ker za leto 1852 je bila tarifa 18 krajc. od 100 gold. klasne vrednosti. Al zoper to smo v stanu jim povedati, da v poprejšnih letih in tudi pozneje, leta 1853 in 1854, je bila tarifa veliko nižja — in če vse leta od 10. do 45. vkup vzamemo, bo rajtinga pokazala, da eno leto proti drugemu ni bilo več kot 14 krajc. od sto gold. plačati, kar očitno podere vse nasprotne besede, da graška asekuracija ni naj bolji kup. Je, je naj bolji kup, in zamore še vsako leto bolji kup biti, ako čedalje več deležnikov k nji pristopi. Pri druzih asekuracijah pa ni taka.

Če pregledamo postave teh družb in jih primerjamo s postavami graške, bomo vidili, da une skerbé le za svoj lastni dobiček, graška pa skerbí le za blagor svojih deležnikov, ker to že je edini njeni namen bil v pervem začetku. Pri oskerbovanji asekuracijnega premoženja morajo une le tako ravnati, da jim vloženi in pridobljeni kapital dobre činže nese, — graška družba pa pri oskerbovanji svojega premoženja nima na nič druzega gledati, kakor na to, da, kolikor več deležnikov vkupaj spravi, toliko nižja je potem letna tarifa za vsacega, ki je v ti bratovšini. Možje, kterim je oskerbovanje tega premoženja izročeno, so visoko obrajtani, premožni, in ker so sami v to bratovšino zapisani, gotovo tudi nad tem ojstro čujejo, da se pravično ravná proti vsakemu deležniku, ker so sami v versti zavarovancev.

Da nam pa ne bode nihče očital, da resnico zakrivamo in da nočemo nič spomniti od več rečí, ktere so dobre pri druzih asekuracijah, radi povémo, da to nekteri hvalijo pri njih, da vso škodo hitro in na enkrat povračajo pogorelcem, — da ni treba veliko potov, — da se pri njih plačilo lože odratuje itd. To je res, da postave pri graški asekuracíi velevajo, da se mora pogorelec z gosposkinim pismom popred skazati, da on ni kriv tega, da je pogorel, preden prejme polovico povračila, — in da drugo polovičo še le potem dobí, če se spet z gosposkinim pismom skaže, da je pogorelo pohištvo že napol spet iznova naredil. Sicer pa tudi graška asekuracija hitro priteče pogorelcem na pomoč, kakor hitro je to skazano, kar mora skazano biti.

Al, ljubi prijatli, povejte nam: kdo dela take ugovore? Gotovo nobeden drug, kakor tak, kteri misli iz te bratovšine stopiti ali je že odstopil, ker mu je od kake druge strani prav na dušo govorjeno bilo, naj raje stopi v drugo asekuracijo, pri kteri ni vseh teh sitnost.

Če graška asekuracija ne izplača vse škode na enkrat, ima svoje dobre namene, ne za se, ampak za pogorelca in za vso deželo, ker skerbí s tem, da si pogorelec pohištvo spet izzida, da ne zapravi povračila kako drugač, da nazadnje ne gré prejeti dnar rakom žvižgat, hiše pa tudi ni. Tudi tisto goljufijo odvrača ona, da bi kdo tako rekoč pokradel asekuracijno premoženje s tem, da kakošno poderto, nič vredno poslopje drago asekurira, potem jo pa sam zasmodí, povračilo pobaše in podertijo zapustí.

Kdor kaj tacega misli, tak bo res pri graški bratovšini „rajtingo brez birta delal“ — tak naj gré le kam drugam!

Kar se tiče ložjega vplačevanja zavarovíne, ktero se hvali pri druzih asekuracijah, je o tem le en razloček, in ta je tarifa, ki ni vsako leto enaka pri graški družbi. Pri druzih asekuracijah je tarifa stanovitna in se plačuje naprej; pri graški družbi je tarifa spremenljiva in se odmerja potem, kolikor je čez leto za požare povračíl se izplačalo in je deležnikov bilo. Kolikor manj je požara bilo in več deležnikov v bratovšino zapisanih, toliko nižja je tarifa.

Pri druzih asekuracijah mora gospodar plačilo natanko odrajtati tisti dan, kteri je zato predpisan; pri graški pa ni taka sila. Graška sklene svoje asekuracijno leto konec mesca listopada vsako leto, — al še 4 mesce potem, to je, do konca sušca druzega leta je čas tarifo odrajtati; in če se nesreča primeri, da pogorí, se poverne gospodarju vsaka škoda. —

S tem, mislimo, smo to reč tako razjasnili, da vsak sam lahko sodi, kje štajarskim, krajnskim in koroškim gospodarjem naj bolje kaže se zavarovati. Če jim še povemo, da graška asekuracija že tolikšno zaupanje vživa, da ima okoli 70 milijonov zavarovanih, in da se z več deležniki zmiraj bolj znižuje letna tarifa, menda ne bo noben gospodar se dolgo obotavljal, h kteri asekuracíi, kar zavarovanje pohištev vtiče, naj pristopi.

Naj bi to vsi naši gospodarji dobro prevdarili, in naj bi vsak svoje sosede in znance o tem podučil in tudi take k zavarovanji pridobil, ki so še zdaj zanikerni se umikovali vsaki asekuracíi — gotovo bo tarifa, ki je že zdaj eno leto k drugemu naj nižja, kmal tako nizka, da bo za sto goldinarjev zavarovane vrednosti le celó malo krajcarjev znesla.

Kaj tacega ne more nobena asekuracija doseči, kakor le naša domača bratovšina!

Starozgodovinski pomenki.

Sveto indiško figovo drevo in njega pomen na noriških rimskih kamnih.

Razložil Davorin Terstenjak.

(Dalje.)

Višnuta, rastečega iz Ashvate, vidimo še krilatega. Že Indi so si Višnu-Kršnata s kriloma mislili in ga pod to podobo častili kot božanstvo zraka [1]. V starejši véri Indov je božanstvo zraka Indra z Višnutom enako in že pri Amarasinhu se nahaja priime Višnuvo Ubendra, aëris frater Dei Indri, dei aëris frater [1]. Pozneja basen mu je dala boga vetrov Vaju-ta — Maru-ta za sina in Marutuše, razun priimena Vaju, priimek Dagadi, to je, po Paulinu aër, halitus, aura (zrak, sapa), ktero ime tudi nahajamo v severnoslovanskem basnoslovji, kjer se Dogoda velí „bonae aurae largitor (delitelj dobre sape)“. Tako razumemo mi to podobo, zakaj naša podoba ima peroti.

Od roga obilnosti smo že govorili, in tega roga nismo našli samo v rokah Višnu-Džaganata, temuč tudi v rokah severno-slovanskega Svetovita. Ravno ta pomen ko riba ima tudi luštura (Muschel) in se tudi nahaja v indiških pagodah kot vlastovitost Višnutova [2].

V steni Hausenbihlerjevega mlina v Verbji v vasi blizo Žavc (Sachsenfeld) ne deleč od Celja je kamen, na kterem nahajamo venčanega orla [3], listje ashvatino in krilatega ribo-konja z lušturo vred. Venčani orel se tudi najde na darivnih posodah (Opfergefässen) obotritskih [4]. Delfina, ktera sta verh podobe vpodobljena, tudi spadata v častje Višnuta-Varuna, boga morja, kterega spet severnoslovansko božanstvo pozna pod imenom Barina. Ime Varuna se izpeljuje iz korenike var, fliessen, teči; v slovenskem jeziku imamo besede iz te korenike in sicer bara palus, močvirje, tudi bereg.

Misliti bi se dalo, da ta alegorija ni druga, kakor kinčarija, ako bi na Koroškem spet važnega spominka ne našli [5], kterega prednja stran nam kaže krilatega mladenča, rastečega iz figovega drevesa, leva pa v ročki tičečo terto, kraj ktere dva risa sedita. Prava stran tega važnega monumenta pa ima spet terto grojzdja polno, ktera je v ročko vsajena. Kraj terte zobleta dva kavrana, in kraj ročke spet na eni strani vidimo risa, na drugi psa.

Znal bi kdo te podobi na pravi in levi strani spominka za Bacchove vlastitosti razložiti, al kavran in pes pričujeta, da je ta spominek v čast Shiva-tu posvečen in postavljen bil, ker ris je tudi njegov vahar (indiška beseda Träger) in se zatega voljo veli risojahač, der Tiegerreiter, tudi psa ima kot Samavart — Varavart — Vratislav, in kavrana [6], kavko, znamenje duš mertvih, kterih sodba je njemu izročena. Da je tudi terta njemu posvečena, smo že čuli. Grojzd tudi ima severna Siva [7], ktera še se poleg tega tudi nahaja z mačkino glavo izobražena, enako indiški Shivi-Bhavany, ktera na mački jaha [8].

(Dalje sledí.)

Ogled po Gorenskem.

Poljanska dolina in pot skoz njo proti Idrii.

(Dalje.)

Vernimo se sopet k pervemu predmetu nazaj.

Nad Trebijo se prestopi cesta, ki je dozdaj vès čas na desno ležala, na levo obrežje Poljanšice, in tik ob hribu in vodi, ktera šumeče bobni čez skalovje v globokem tečaji, gremo prot Žiru gori. — V kaki dobri uri se dospè na verh, kjer se razprostrè žirovsko polje. Kmalo se gori v desnem kotu posveti farna vas Žir, na levo pak se zopet dve dolinici odprete našem očém. Perva derží proti Verhu in naprej proti Logatcu, druga pa proti Zavracu in zopet naprej proti Logatcu, pa tudi proti Podvelbu v Ipavo, kamor se nek pride od tod v kakih 6

---

[1]) Asiatic. Research. IV., 48, XI. 490.

[1]) Amarasinha str. 17.

[2]) Bohlen „Das alte Indien“ I. 214. Matsja purana pri Duboisu v bukvah: „De quelquesuns de primi paux artioles de la Theogorie des Brahmes“ str. 119.

[3]) Posnema tega kamna se znajde v moji zbirbi.

[4]) Massiny „de Diis obotrit.“ fig. 44.

[5]) Tudi posnema tega spomenika se znajde v moji zbirki plastiških obrazov iz noriških kamnov.

[6]) Creuzer „Symbolik“ I. 590.

[7]) Mone „Gesch. des Heidenth. im nördl. Europa“ I. 202.

[8]) Ward „History of the Hindu“ I. 182.

Pis.

urah. Pripovedovalo se mi je, da sedanja loško-idrijska cesta v začetku ni bila pomerjena tako kakor je sedaj napravljena, ampak bila je pomerjena naravnost od Žira proti Zavracu in Ipavi. Ognila bi se bila tako dveh silno hudih klancov ta in unkraj Idrije, na Razpotjih in proti Černemverhu, in tako bi bila gotovo za gorensko stran v posebni prid. Pa delalo se je zopet od druge straní, naj bi Idrija ne ostala v stran, kar se je tudi resnično dognalo v škodo Gorenskega, ker zavolj omenjenih hudih klancov se mora vsa teža voziti, ali saj se raje vozi okoli na Ljubljano.

Okolica žirovska je precej močvirna, in bolj ko kteri drugi bi ji bila morebiti priporočati drenaža.

Kmalo prekoračimo precej odperto polje, in potem ko smo zopet Poljanšico prestopili, se znajdemo v Žiru. Tù se ne vidijo ravno nobene posebnosti. Imel bi sicer nekaj pohvaliti, ker bi pa tudi lahko nekaj grajal, naj se lepo pobota z nelepim — in podam se naprej proti Idrii.

Prec za Žirom gré cesta skoz neko ožino, ktera se sicer kmalo odprè, pa le za malo časa. Kmalo gori pri nekem mlinu se zopet dolina stiskati jame, in pelje nas zdaj po taisti naša pot navkreber precej deleč. V kakih treh četertinah ure dospemo od Žira na verh te doline in zdaj gré cesta po temenu gričev sem ter tje. Svet je sicer precej odpert, vidi se deleč okrog, vender ne druzega, kakor deloma obraščeni verhunci, deloma goli griči in ledine. Le tam pa tam se vidi tudi ktera hiša. Ker pa cesta precej navzdol visi, smo kmalo na koncu te višine in znajdemo se na verhu Razpotij. Tukaj se odprè našim očém velika globočina, in mejijo se tri doline. Ravno nasprot je dolina Kanomna; skoz desno se nam odprè pogled v sosedno Primorsko, v ktero se tudi reka Idrišča razliva, iskaje svoje sosedinje Soče, da bi z njo združena se peljala proti jadranskem morji; naravnost doli v globočini pak se nam posveti ob reki Idrišci farna vas stara Idrija. — Tretja idrijska dolina je še skrita.

Pri neki kerčmi se nagne pot navzdol in pelje nas deleč okoli sem in tje prot ravnini. Idrijska dolina, ki leží na levo, se nam dolgo noče popolnoma pokazati; še le se dobro odprè, ko smo staro Idrijo na desno v dolini pustivši se prot Pristavi obernili in jo zagledali. So tú neke hiše, kjer se namreč v ravnino pride. Pri Prístavi se reka Idrijšca prestopi, in pelje nas zdaj pot po ravnini ob levem obrežji naravnost gori proti Idrii. Kmalo se sicer zagledajo na desno ceste stare jame, na levo reke pa černo obzidje, kjer se ruda žge in topí in cinober pripravlja, Idrijo pa nam dolgo zakriva okrogli griček, na kterega temenu ponosno kraljuje cerkvica sv. Antona. Pod taistem se že znajde ob cesti nekaj druzih cesarskih poslopij, med drugimi tudi stražarnica in tudi že druge hiše, unkraj reke pak se vidi cerkvica sv. Križa, ki se znajde v sredi pokopališča. Lahko zapazimo od deleč na taistem med drugimi lepimi spominki tudi visoko piramido, ktero je postavila deržava na gomilo tistih sedemnajsterih marljivih rudokopov in skerbnih nadčuvajev, ki so ob nesrečnem požaru v jami leta 1846 3. listopada sklenili življenje svoje v dopolnovanji svoje težke dolžnosti in bratoljubja. (Glej „Novíce“ IV. tečaj, list 46.)

(Dalje sledí.)

Novičar iz austrijanskih krajev.

Iz Siska 24. aug. — Okoli 8000 vagánov pšenice in 10.000 vag. koruze je bilo ta teden tù prodanih po ceni poprejšnega tedna: pšenica vlaška po 5 fl. 15 do 25 kr., pančovaška po 6 fl. do 6 fl. 15 kr., bečkereška po 6 fl. 30 do 40 kr., beška po 6 fl. 40 do 45 kr., koruza po 3 fl. 5 do 10 kr., soršica (napolica) po 4 fl. 15 do 20 kr., ječmen po 3 fl. do 3 fl. 6 kr.

Iz Karlovca. Pretekli teden se je 1500 vagánov beške pšenice, vagán po 6 fl. 54 kr. v Ljubljano prodalo; tudi vlaške pšenice se je nekoliko po 4 fl. 40 do 4 fl. 50 kr. spečalo; za druge žita pa ni bilo kupca.

Iz Pešta. Ogeršično olje sirovo veljá cent 35 fl. 30 kr. očiščeno 38 fl. 30 kr. Ogeršica po 7 fl. 45 do 8 fl. 15 kr. vagán. Loj valaški 35 do 36 fl., naj bolja sorta po 37 do 38 fl.; salo 42 do 45 fl. Ježice naj bolji sorte lanske po 8 fl. 45 kr. do 9 fl., predlanske po 8 fl. 30 kr., potašelj plavkast po 15 fl. 15 do 30 kr., beli po 19 fl., vinski kamen rudeč po 29 do 31 fl., bel po 32 do 33 fl., vosek po 104 fl., letošnje češplje (slive) po 8 fl. 15 kr. v žaklji, po 8 fl. 30 kr. v sodcu.

Iz Roča v Istri 26. aug. — Razglasite ljube „Novíce“ žalostno prigodbo prijatlom nesrečnega dr. Dragovina. On, rojen Pazinec, je pred 10 dnevi v mojo faro prišel za zdravnika. Tolažil je prestrašene prebivavce, kteri od 11. julija do danes 140 rojakov milo pogrešajo, in pogumno se je obnašal. Na dan s. Jerneja je šel obiskat bolnike v bližnje soseske, je prenočil pri g. fajmoštru Juvan-u v Dragući, včeraj jutro pa ga je suha kolera napadla. Po znamenjih je prec spoznal, da smerti ne odide, se lepo z Bogom spravil in opoldan včeraj je sklenil. Naj v miru počiva! — Tudi v Sušnjevici in okoli Buzeta hudo razsaja kolera. Drugod pa le tam pa tam kterega napade. — Letina bo od Učke do Kopra komaj srednja. Grojzdja ni obvarovala ne limova voda, ne lug, ne druge períla. Po njem je — in vino bomo tudi za prihodnje leto delali iz brinja, kakor smo ga za letošnje. Bog vam daj več zdravja, kakor ga imamo mi. Urban Gollmayr, fajm.

Od Zidanega Mosta 26. augusta. Nekoliko dní na južni štajarsko-krajnski meji za ozdravljanje nemile kolere bivajoč hočem Vam tudi iz tega kraja nekaj povedati, pa ne samo od kolere — od ktere sploh se preveč govorí — temoč tudi od drugih bolj zanimivih stvarí. Krajino, ktero „pri Zidanem Mostu“ imenujejo, je tisto obrežje, kjer bistra Savina, od Štajarskega privalivši se, tamnozeleni Savi se pridružuje in ž njo meša. Malo pred tem vtokom sozidano je dvoje kamnitnih mostov čez Savino, kterih eden, in sicer manji pa stareji, je za občno rabo, noveji pa večji napravljen je le za železnico. Kdor je po tej krajini pred nekoliko leti potoval, pa jo zdaj ogleduje, čudi se jako imenitnim premembam, kakoršnih tukaj dan današnji nahaja. Prej je peljala ozka okrajna cesta poleg savinske obali, tikoma visokih gorá in stermečih pečín; vladale krog ste samota in tihota, in čulo se je le šumenje valov in veršenje vetrov; visoko po nebotičnih verhovih letali so v sinjem zraku kavrani in jastrobi, ter kričali za hrano in plen.

Minulo je nekoliko let — pa lej, kakšina premenba! Po krasni železnici memo dereče Save in bistre Savine derdrajo gromoviti vozovlaki noč in dan; tisuč in tisuč centov blagá pripeljuje se od raznih krajev, in nebrojni popotniki in cele armade vojakov vozijo se kakor po krilatih vozéh. Na bregovih teh združenih dveh rek stojé pa lep kolodvor, potrebni hramovi in hiše in hišice za mnogo ljudí, ki tukaj zdaj bivajo, delajo, tergujejo ali sploh življenja svojega se veselé.

Proti jugo-izhodni strani delajo tudi železničo na levem bregu Save do Zagreba. Trudi se pri tem opravilu blizo 900 delavcov. O hudi vročini, kakoršna je že delj časa, delajo ti pridni ljudje neprenehoma, da jim pot teče po vžganim obličji.

Ob tem času pa ni prazna valovita Sava; široke ladje in dolgi tombasi plavajo po nje smaragdini poveršini, ter nosijo iz Banata in drugih krajev marsikaj gradiva, žita, vina in raznega blaga sploh do sem, kar tukaj ostaja ali pa dalje se pelje na mnoge kraje svetá — da kratko povém: mergolí pa živí zdaj tukaj vse, in pridni Krajnci in marljivi Štajarci gibljejo in vedejo se na skupni meji, da je veselje gledati jih.

To je prav lepo, pa kaj pomaga vse to, ker zdaj tista ljuta kolera tako hudo gospodini, da noben človek ni

svojega življenja gotov, ker marsikdo na večer se živ vleže, zjutraj pa je mertev. Čujemo, da ravno ob Zidanem Mostu hudo divjá nemila morivka.

Res, kolera je tukaj, tudi jih je že nekoliko pograbila; vendar zamoremo v tolažbo plašljivih ljudí reči, da se huje od nje govorí, kakor je, in da se je lahko obvarjemo, če le nekoliko pametno se vedemo, posebno se varjemo prehlajenja od zunaj in znotraj, kakor tudi škodljivih sirovih jedíl, posebno pa tistih stoternih lažljivih zdravil, tinktur itd., ktere po časnikih nesramno priporočajo lakomni dobičkarji, da dnarje izmamijo plašljivim lahkovernežem, včasih pa še njih zdravje podkopljejo. J. Š.

Iz Polhovega Gradca. * V pondeljek zvečer smo mislili, da bliža se sodni dan; tako hudo vreme je bilo. Od Černega Verha, kjer je nek tudi toča vse pobila, je priderla voda, da je žugala vse pokončati; vzela je enemu mlinarju mlin in žago in svinjak s 16 prešiči, da mu je škoda naj manj 2000 fl. Zablatila je glina, ki je s hudourniki s hribov privrela, polje in senožeti, in veliko tisuć centov pokošene otave je v svojem teku pokončala. Škoda je sila velika. (Res strašna nevihta je mogla razsajati v teh krajih, kjer skozi 2 dni je tekla Ljubljanica kot rudečkasta godlja skoz Ljubljano. Vred.)

Iz Ljubljane. Od več krajev slišimo veselo novíco, da čbele letos tako pridno dan za dnevom beró, da bo sterdí na cente. Nasproti pa se nam tudi od več strani piše, da je jel krompir zlo gnjiti.

Iz Ljubljane. Danes se je podal naš visoko spoštovani gosp. deželni poglavar na Dolensko v tiste kraje, kjer ste kolera in revšina naj huje; z ljudomilim gospodom bo prišel gotovo tudi v te kraje, kakor na Notrajnsko, blagoslov božji, ker bo tolažba obupajočim, pomoč siromašnim bolnikom, izgled serčnosti vsim. Vémo, da marsikteri naših dopisnikov nam bo vedil o tem kaj povedati. — Na prošnjo prečastitega predsednika zdravilskega odbora gosp. dvornega svetovavca grofa Hohenwart-a se je do 29. aug. milodarov že nabralo 3832 fl. in pol krajc. Gotovo lep dokaz miloserčnosti Krajncev za uboge svoje brate, in pričakovati je še marsikak dar na oltar bratovske ljubezni! — V vsem skupaj do 30. aug. na Krajnskem je za kolero zbolelo 10 234 oseb, 5118 se jih je ozdravilo, umerlo 2811, 2305 še bolnih ostalo; v Ljubljani jih je do včeraj zbolelo 276, ozdravilo se 146, umerlo 84. V četertek so sicer umerli eni zlo hitro, zbolelo jih je v vsem le 6.

Novičar iz raznih krajev.

Ko je unidan c. k. deželno poglavarstvo v Požunu (Pressburg) razpisalo povabilo, naj bi se oglasili zdravniki za kolero, je pristavilo temu razpisu tudi to, da je ministerstvo obljubilo prositi presv. cesarja, da se bo podelila penzija takim vdovam, ktere nimajo premoženja in kterih možje so darovali svoje življenje v službi zdravniški. — Sliši se, da vojaške vaje (manevri), ki so vsako leto v jeseni navadne, so letos odpovedane zato, ker je skor po vsem cesarstvu kolera, in v tacih okoljšinah ni varno, če se preveč ljudí na enem kupu snide. — Nekteri časniki pišejo, da c. k. višji vojaški zdravnik v Lincu je iznajdel zoper kolero gotov pomoček, s kterim vsakega bolnika ozdravi. Čeravno ne verjamemo tega, vendar povémo to zdravilo, ktero zamore večkrat pomagati, nikdar pa škodovati; je namreč tole: na trebuh se položí bolniku žakljiček s sogretim ovsom, na želodec pa žakljiček s sogretim lanénim semenom; nad vsak žakelj se položí vroč cegel, k nogam pa tudi gorki cegli. — Iz naj novejših oznanil žitne cene zvémo, da po vsih tergih našega cesarstva je cena zadnji čas nekoliko padla, le na Českem sili nekoliko višje. — Zadnji pondeljk ponoči je bila po več krajih huda ura s treskom in točo. Na Dunaji so to noč na zvezdarnici šteli bliske in jih našteli 27.950, — tako zlo se na Dunaji skozi vse letošnje poletje ni bliskalo, kakor to noč. — Kako močno se dajo dohodki kakega zemljištva na Ogerskem pomnožiti, nam priča lastnina vojvoda koburškega, ktera je na pešenem svetu v Bački pusti; ko je gospodar ta to zemljiše v last dobil, je bilo za 4000 fl. v zakup (štant) dana; zdaj, ko jo skozi 17 let sam obdeluje, mu leto za letom nese od 30 do 40.000 fl. Lep razloček, ki nam kaže, kaj umno obdelovanje premore ali pa, kako dobro se je zakupnik počutil pri tako nizki zakupnini (štantnini). — Tista novíca, da je škof v Lincu prepovedal keršenje otrok na ime Marije, ni res, čeravno je bila z vso natanjčnostjo povedana.— Iz vojske v Krimu nič novega. Vse se čudi nad pismom cesarja Napoleona, ki ga je po poslednji vojski na Černaji pisal vojskovodju Pelissier-u in v kterem zraven iskrene pohvale junaške francozke armade tudi tole pravi: „Povejte verlim vojakom, ki že čez leto terpijo neizrečeno veliko v vojski, da konec njih težav se bliža. Sevastopolj, tako se nadjam, bo kmali padel, in če bi se utegnilo to tudi še zakasniti, ne bo rusovska armada to zimo več prestala vojske v Krimu; to vém iz gotovih sporočil“. Politikarji se čudijo tem besedam, kar je gotovo, da število rusovske armade prekosí število armade zaveznikov; to pa je tudi res, da zavezniki imajo strelíva in živeža obilo, rusovska armada pa je o tem v zadregi. — Omer-paša se pripravlja na pot na azijatiško bojišče v Batum. — Turki so unidan planili iz terdnjave v Karsu nad Ruse, in jih zlo nabili. Tako se hvalijo Turki. — V Atenah zlo vrè, Francozi in Angleži podpirajo ministre, ki vse nasprot ravnajo kralju. — Kraljica angležka je 27. augusta zapustila Francozko. Do zadnjega je bila tako slavljena, da gotovo je vez med francozko in angležko vlado zdaj še terdnejša od poprej. — Pod cesarenjem rajnoga cara Nikolaja se je število šol zlo pomnožilo; ko je nastopil vladarstvo je bilo 1382 šol na Rusovskem z 70.774 učenci; sedaj je 3947 šol in 209.682 brez duhovnih in vojniških, špecialnih in dekliških šol in tistih v Finlandii. — Ker v več krajih Belgije krompirjeva bolezen škoda dela, je v Namüru privrelo sila veliko kmetov skupej, ki so hotli ondašnjo fabriko podreti, rekoč, da dim iz te fabrike dela bolezen! Nobena pametna beseda ni pomagala, da fabrika ni tega kriva, dokler niso vojaki mirú storili.

Milodari,

poslani na Krajnsko za reveže, ki so za kolero zboleli:

Gosp. L. Potočnik k. v L. 1 fl.

Stan kursa na Dunaji 30. augusta 1855.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	76 1/4	fl.
	4 1/2 „	66 3/8	„
	4 „	60 1/2	„
	3 „	46 1/2	„
	2 1/2 „	37 1/2	„
Oblig. 5% od leta 1851	B	86	„
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		71	„
Zajem od leta 1834	. . .	229	„
„ „ 1839	. . .	119 3/4	„
„ z **loterijo** od leta 1854		99 1/2	„
„ **národni** od leta 1854		81 5/16	„

Esterhaz. srečke po 40 fl.		73	fl.
Windišgrac. „ „	20 „	25 3/4	„
Waldštein. „ „	20 „	25	„
Keglevičeve „ „	10 „	10	„
Cesarski cekini.		5 fl.	26
Napoleondor (20 frankov)		9 fl.	6
Suverendor		15 fl.	50
Ruski imperial		9 fl.	21
Pruski Fridrihsdor . . .		9 fl.	33
Angležki suverendor . .		11 fl.	24

Nadavk (agio) srebra: na 100 fl. 18 1/2 fl.

Loterijne srečke:

V Terstu 29. augusta 1855: **38. 77. 69. 56. 23.**

Prihodnje srečkanje v Terstu bo 12. septembra 1855.

Odgovorni vrednik: **Dr. Janez Bleiweis.** — Natiskar in založnik: **Jožef Blaznik.**